คำวินิจฉัยของ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวโช ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๒/๒๕๔๖ **วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๖**

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้มีคำสั่งยุบพรรคไท

สรุปข้อเท็จจริง

๑. นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไท กรณีไม่ถือปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ กล่าวคือ

เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ การสื่อสารแห่งประเทศไทยมีหนังสือที่ กสท. ๖๐๓ สต.(สส.)/๒๕๓๘ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ขอคัดสำเนาทะเบียนพรรคไท เพื่อดำเนินคดีแพ่ง เนื่องจากค้างชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน ณ ที่ทำการไปรษณีย์ดุสิต จำนวน ๓ เดือน คือ เดือนธันวาคม ๒๕๔๓ จำนวนเงิน ๑๔๒,๔๐๐ บาท เดือนมกราคม ๒๕๔๔ จำนวน ๘๐ บาท เดือนมีนาคม ๒๕๔๔ จำนวน ๑๒๐ บาท รวม ๑๔๒,๖๐๐ บาท โดยพรรคไทได้รับอนุญาตจากการสื่อสารแห่งประเทศไทย ให้ฝากส่งไปรษณียภัณฑ์ พัสดุไปรษณีย์ด่วนพิเศษ โดยชำระค่าฝากส่งเป็นเงินสินเชื่อ ณ ที่ทำการไปรษณีย์เขตดุสิต ใบอนุญาตเลขที่ ๑๕๒/๒๕๔๓ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ เป็นต้นไป โดยพรรคไทได้ใช้บริการและค้างชำระเป็นจำนวนดังกล่าว พรรคไทได้ผัดผ่อนการชำระเงินมาตลอดและเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๕ ได้แจ้งเป็นหนังสือที่ พท. ๖.๓๐๘/๒๕๔๕ ขอผ่อนชำระเป็น ๓ งวด คืองวดแรกภายใน ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ จำนวนเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท งวดที่ ๒ ภายใน ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท งวดที่ ๓ ภายใน ๑๕ เมษายน ๒๕๔๕ จำนวน ๔๒,๖๐๐ บาท แต่พรรคไทมิได้ดำเนินการ ครั้นวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ พรรคไทมีหนังสือที่ พท. ๖.๓๒๖/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๔ ถึงที่ทำการไปรษณีย์เขตดุสิต ขอผ่อนการชำระเงินออกไปอีก จนถึงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๔๕ การสื่อสารแห่งประเทศไทยมีหนังสือที่ กสท. ๖๐๓ (ดต.๓)/๑๘๕๐ ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๔๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง แจ้งข้อเท็จจริงดังกล่าวให้ทราบ จนกระทั่งวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๕ การสื่อสารแห่งประเทศไทยจึงมีหนังสือแจ้งยืนยันต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าพรรคไทได้ดำเนินการชำระค่าไปรษณียากรแล้ว

จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๔ พรรคไทส่งหลักฐานการขอเบิกเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคของสำนักงานใหญ่ ค่าไปรษณียากรเป็นค่าฝากส่งสิ่งของทางไปรษณีย์ที่ชำระค่าบริการเป็นเงินเชื่อประจำเดือนธันวาคม ๒๕๔๓ ใบอนุญาตเลขที่ ๑๕๒/๒๕๔๓ ตามใบแจ้งหนี้ของที่ทำการไปรษณีย์เขตดุสิต เล่มที่ ๐๗๐๒๒๘ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๔ ประจำเดือนธันวาคม ๒๕๔๓ จำนวนเงิน ๑๔๒,๔๐๐ บาท

ครั้นวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๔ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้โอนเงินค่าไปรษณียากร จำนวน ๑๔๒,๔๐๐ บาท และค่าโทรศัพท์ ๒๒๓.๖๓ บาท รวมทั้งสิ้น ๑๔๒,๖๒๓.๖๓ บาท ให้พรรคไทและแจ้งพรรคไททราบแล้ว นอกจากนั้นพรรคไทได้เบิกเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค ประจำปี ๒๕๔๔ งวดที่ ๑ จำนวนเงิน ๒๘,๗๕๒.๐๕ บาท ได้รับไปเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔ งวดที่ ๒ จำนวน ๒,๑๕๐.๗๐ บาท ได้รับไปเมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๔

ข้อเท็จจริงนี้จึงปรากฏว่าพรรคไทได้รับเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไปแล้ว แต่ไม่นำเงินดังกล่าวไปชำระจนกระทั่งเวลาล่วงเลยไปแล้วถึงหนึ่งปีสามเดือนจึงนำไปชำระ

นายทะเบียนพรรคการเมืองให้พรรคไทชี้แจงข้อเท็จจริง ซึ่งได้ชี้แจงว่าเข้าใจว่าสามารถยืมเงินดังกล่าวไปสำรองจ่ายในกิจการอื่นๆ ของพรรคไทได้ จึงยืมไปจ่ายเป็นค่าเช่าอาคารที่ตั้งสำนักงานใหญ่ที่ค้างชำระอยู่ด้วยเกรงว่าจะเกิดปัญหากับผู้ให้เช่า โดยคาดหวังว่าจะสามารถจัดหาเงินมาทดแทนได้ในเวลาอันรวดเร็ว แต่พฤติการณ์ไม่ได้เป็นไปตามคาด

ในชั้นพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ได้แนบมติคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ได้วินิจฉัยความผิดของพรรคไทเกี่ยวกับเรื่องนี้ ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (๖) ประกอบมาตรา ๑๕ และโต้แย้งว่าการนำเงินค่าไปรษณียากรดังกล่าวไปสำรองจ่ายในกิจการอื่นของพรรคเป็นเรื่องของนายธนบดินทร์ แสงสถาพร หัวหน้าพรรค ไม่มีผลผูกพันต่อพรรคอันจะเป็นเหตุต้องถูกยุบ นอกจากนั้นยังโต้แย้งว่าผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเกินกำหนด ๑๕ วัน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ขอให้ศาลยกคำร้อง

๒. นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องเพิ่มเติมครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไท กรณีไม่ถือปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ อีกกรณีหนึ่งกล่าวคือ

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องว่า การที่พรรคไท ได้จัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ครั้งที่ ๑/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๕ โดยมีสมาชิกที่เป็นองค์ประชุมใหญ่ตามข้อบังคับพรรคไท พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๖๑ ที่เป็นกรรมการบริหารพรรค (รักษาการ) เข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๔ คน จากจำนวนทั้งหมด ๓๑ คน และผู้แทนสาขาพรรค จำนวน ๓ คน จากจำนวนทั้งหมด ๑๐ คน รวมมีผู้เข้าร่วมประชุมรวมทั้งสิ้น ๑๗ คน จากจำนวนสมาชิกที่เป็นองค์ประชุมใหญ่พรรคทั้งสิ้น จำนวน ๔๑ คน จึงมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ตามข้อบังคับพรรคไท พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๖๒ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖

พรรคไทอ้างว่าได้มีกรรมการบริหารพรรคลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคไทเมื่อต้นปี พ.ศ. ๒๕๔๕ และได้รายงานการลาออกให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบแล้วตามแบบหนังสือแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (แบบ ท.พ. ๕) อันมีผลให้คณะกรรมการบริหารพรรคไทมีเพียง ๒๒ คน มิใช่ ๓๑ คน

๓. นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องเพิ่มเติมครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไท กรณีใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ อีกกรณีหนึ่งกล่าวคือ เมื่อพรรคไทได้รับเงินจากคณะกรรมการการเลือกตั้งไปแล้วเป็นการเบิกจ่ายตามแผนงานโครงการปี ๒๕๔๔ จำนวน ๒ งวด โดยงวดที่ ๑ เบิกจ่ายเป็นโครงการค่าใช้จ่ายอำนวยการพรรค จำนวน ๓๙,๓๐๐ บาท โครงการจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ จำนวน ๒๐๙,๖๐๐ บาท โครงการจัดการบรรยายทางวิชาการ เพื่อเผยแพร่กิจกรรมและนโยบายพรรค จำนวน ๓๙,๓๐๐ บาท และงวดที่ ๒ เบิกจ่ายเป็นโครงการค่าใช้จ่ายอำนวยการพรรค จำนวน ๓๙,๓๐๐ บาท รวมเป็นจำนวนเงิน ๓๒๗,๕๐๐ บาท และเบิกจ่ายค่าสาธารณูปโภค ๒ งวด เป็นเงิน ๕๔,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๘๑,๕๐๐ บาทนั้น พรรคไทได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี ๒๕๔๕ โดยเป็นการส่งเฉพาะแบบรายงานไม่มีการลงรายละเอียดในแบบเพียงแต่หมายเหตุว่าข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับเงินและโครงการต่างๆ ยังไม่สามารถลงรายละเอียดได้เนื่องจากเอกสารส่วนหนึ่งเก็บไว้ในสำนักงานใหญ่พรรคไท (เดิม) ที่มีกรณีพิพาทกับเจ้าของบ้านเช่าและถูกล็อกกุญแจไว้ เมื่อให้ชี้แจงและให้พรรคไทจัดส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องภายใน ๑๕ วัน นับแต่รับแจ้ง ก็กล่าวอ้างว่ายังไม่ได้รับเงิน ทั้งที่มีหลักฐานการได้รับเงินไปแล้ว และข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดสรรเงินและโครงการต่างๆ ยังไม่สามารถส่งรายละเอียดได้และหลักฐานการจ่ายเงินก็ยังไม่สามารถส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ เนื่องจากเอกสารส่วนหนึ่งเก็บรักษาไว้ในสำนักงานใหญ่พรรคไท (เดิม) ที่มีกรณีพิพาทกับเจ้าของบ้านที่ให้เช่าถูกล็อกกุญแจไว้

เจ้าหน้าที่พรรคเข้าไปไม่ได้ ต้องรอให้กรณีพิพาทสิ้นสุดลงจึงจะจัดทำรายละเอียดและส่งหลักฐานการจ่ายเงินให้ได้ ที่ประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีความเห็นว่าพรรคไทไม่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๖๒ จึงร้องเพิ่มเติมต่อศาลรัฐธรรมนูญอีกกรณีหนึ่งด้วย

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๑๐ เพื่อวินิจฉัยต่อไป และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองและหัวหน้าพรรคไทผู้ถูกร้องทราบ

ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเวลาและจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนที่ถูกต้องตามความเป็นจริงตามที่กฎหมายกำหนด โดยแจ้งข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดสรรเงินโครงการต่าง ๆ ที่ยังไม่สามารถลงรายละเอียดได้และหลักฐานการจ่ายเงินยังไม่สามารถจัดส่งให้ได้ เนื่องจากเอกสารส่วนหนึ่งเก็บรักษาไว้ในสำนักงานใหญ่พรรคไท (เดิม) ที่มีกรณีพิพาทกับเจ้าของบ้านที่ให้เช่าถูกล็อกกุญแจไว้ เจ้าหน้าที่พรรคเข้าไปไม่ได้ และจะรายงานเพิ่มเติมภายหลังจากกรณีพิพาทสิ้นสุดลงแล้ว ซึ่งผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาจะไม่ปฏิบัติตามกฎหมายกำหนดแต่เกิดจากเหตุสุดวิสัย และผู้ถูกร้องตระหนักดีว่าหากจะใช้ความจำลงข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดสรรเงินและโครงการต่าง ๆ ไปในแบบรายงาน จะกลายเป็นการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง อันเป็นการขัดต่อบทบัญญัติในมาตรา ๖๒ และจะส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของผู้ร้อง ซึ่งมีอคติกับผู้ถูกร้องอยู่แล้วตามที่ได้เคยแจ้งให้ศาลรัฐธรรมนูญทราบมาก่อนหน้านี้ ฉวยโอกาสเสนอเรื่องให้ผู้ร้อง ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองของผู้ถูกร้องได้

เจ้าหน้าที่ของผู้ร้องซึ่งมีอคติกับผู้ถูกร้องไม่ล้มเลิกความพยายามที่จะดำเนินการเพื่อให้เสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองของผู้ถูกร้อง ซึ่งครั้งนี้เป็นการยื่นคำร้องครั้งที่ ๓ แล้ว โดยได้มีหนังสือขอความร่วมมือให้ผู้ถูกร้อง ตรวจสอบการใช้จ่ายจากเงินกองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมืองประจำปี ๒๕๔๕ ซึ่งผู้ถูกร้องก็ได้ให้ความร่วมมือโดยแจ้งไปว่า ไม่ได้รับเงินจัดสรรตามโครงการจัดบรรยายวิชาการเพื่อเผยแพร่กิจกรรมทางการเมืองและนโยบายพรรค งบประมาณ ๒๕๗,๒๐๐ บาท (ที่ถูกเป็น ๑๕๗,๒๐๐ บาท) เบิกจ่ายจริง ๓๙,๓๐๐ บาท แต่อย่างใด แทนที่เจ้าหน้าที่ของผู้ร้องจะส่งหลักฐานการโอนเงินจำนวน ๓๙,๐๐๐ บาท ที่ผู้ร้องแนบเสนอให้ผู้ถูกร้องตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง เจ้าหน้าที่ของผู้ร้องกลับถือโอกาสนำเอกสารดังกล่าวของผู้ถูกร้อง เสนอผู้ร้องให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองของผู้ถูกร้อง ซึ่งผู้ถูกร้องแจ้งว่าเอกสารขอความร่วมมือจาก

เจ้าหน้าที่ของผู้ร้องและเอกสารที่ผู้ถูกร้องแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องโต้ตอบกันนั้น มิได้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนที่กำหนดไว้ในกฎหมาย จึงยังไม่มีเหตุที่พรรคการเมืองของผู้ถูกร้องจะถูกยุบเลิกแต่อย่างใด

ข้อวินิจฉัย

ตามคำร้องที่ ๑ พิจารณาแล้ว ปรากฏชัดแจ้งว่าพรรคไทได้รับเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๔ จำนวน ๑๔๒,๖๒๓.๖๓ บาท แต่ไม่นำเงินที่ได้รับไปชำระค่าไปรษณียากร ฯลฯ ตามวัตถุประสงค์ที่ขอเบิกจ่ายปล่อยเวลาล่วงเลยไปจนถึงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๕ รวมเวลาถึงปีเศษ จึงนำเงินไปชำระแก่การสื่อสารแห่งประเทศไทย และยอมรับว่าได้นำเงินดังกล่าวไปสำรองจ่ายค่าเช่าสำนักงานใหญ่ไปก่อน วินิจฉัยได้ว่าการที่พรรคไทได้รับเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไปแล้วกลับไม่นำไปจ่ายตามวัตถุประสงค์เป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคไทได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

กรณีข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องที่ว่านายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ร้อง) ไม่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (๖) ประกอบมาตรา ๑๕ นั้น นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงตามอำนาจหน้าที่ในมาตรา ๕ และมาตรา ๖ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้อยู่แล้ว ไม่ต้องนำกฎหมายที่ผู้ถูกร้องมาใช้ปฏิบัติแต่อย่างใด

ส่วนกรณีการที่นายธนบดินทร์ แสงสถาพร หัวหน้าพรรคไท นำเงินค่าไปรษณียากรดังกล่าวไปสำรองจ่ายในกิจการอื่นของพรรค ไม่เป็นการผูกพันให้ยุบพรรคนั้น นายธนบดินทร์ ถือว่าเป็นผู้แทนพรรคซึ่งเป็นนิติบุคคล การนำเงินที่ได้รับมาไปสำรองจ่ายในอีกกิจการของพรรคย่อมมีผลผูกพันพรรค ตามนัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๐ ที่บัญญัติว่า “นิติบุคคลต้องมีผู้แทนคนหนึ่งหรือหลายคน ทั้งนี้ตามกฎหมาย ข้อบังคับ หรือตราสารจัดตั้งจะกำหนดไว้

ความประสงค์ของนิติบุคคลย่อมแสดงออกโดยผู้แทนของนิติบุคคล”

ส่วนข้อโต้แย้งว่าคำร้องของผู้ร้องยื่นเกินกำหนด ๑๕ วัน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง นั้น พิจารณาแล้วปรากฏว่าเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีบันทึกที่ ลต. ๐๔๐๒ (ผปส.)/๗๓๔ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน

๒๕๔๕ รายงานนายทะเบียนพรรคการเมืองเรื่องพรรคไทใช้จ่ายเงินไม่เป็นไปตามมาตรา ๖๒ และนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๕ จึงอยู่ในระยะเวลา ๑๕ วัน ตามกฎหมาย

ตามคำร้องที่ ๒ เมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๓ ที่บัญญัติว่า “เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง หรือรายการตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง (๕)ฯ ..... ให้หัวหน้าพรรคแจ้งต่อนายทะเบียนภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้พิจารณาแก้ไขรายละเอียดดังกล่าว และวรรคสองของมาตรานี้ยังบัญญัติอีกว่า “การเปลี่ยนแปลงจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับแจ้งตอบรับการเปลี่ยนแปลงจากนายทะเบียนและให้นำมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ดังนั้นการที่กรรมการบริหารพรรคไท ๕ คน พ้นจากตำแหน่งและกรรมการบริหารพรรคอีก ๑ คน เปลี่ยนชื่อตัว ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงรายการตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง (๕) ต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลงภายในกำหนด และต้องได้รับการแจ้งการตอบรับจากนายทะเบียนด้วยจึงจะสมบูรณ์ การที่พรรคไทเพียงแต่แจ้งรายงานจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นหรือลดลงในรอบปี ๒๕๔๕ (แบบ ท.พ. ๕) ซึ่งกฎหมายบัญญัติให้แจ้งปีละครั้ง จึงไม่เป็นการรายงานการเปลี่ยนแปลงฯ ตามมาตรา ๓๓ อันจะทำให้เกิดผลสมบูรณ์ของการเปลี่ยนแปลงจำนวนคณะกรรมการบริหารเดิมของพรรคไทจำนวน ๓๑ คน ลงเหลือ ๒๒ คน แต่อย่างใด จึงวินิจฉัยว่าพรรคไทประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๕ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมเพียง ๑๗ คน จากจำนวนทั้งสิ้นอย่างต่ำ ๔๑ คน ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ เป็นเหตุยุบพรรคได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ตามคำร้องที่ ๓ ตามข้อเท็จจริงพรรคไทได้รับเงินสนับสนุนในรอบปี ๒๕๔๕ จากนายทะเบียนพรรคการเมืองไปแล้ว ส่งเฉพาะแบบรายงานไม่มีการลงรายละเอียดในแบบรายงานเพียงหมายเหตุว่าข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดสรรเงินและโครงการต่างๆ ยังไม่สามารถลงรายละเอียดได้ เนื่องจากเอกสารส่วนหนึ่งเก็บไว้ในสำนักงานใหญ่พรรคไท (เดิม) ที่มีกรณีพิพาทกับเจ้าของบ้านเช่า และถูกล็อกกุญแจไว้ เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินสนับสนุนให้พรรคไทชี้แจงและส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง พรรคไทกลับชี้แจงว่าไม่ได้รับการจัดสรรเงินตามโครงการการจัดบรรยายทางวิชาการเพื่อเผยแพร่กิจกรรมทางการเมืองและนโยบายพรรค งบประมาณ ๒๕๗,๒๐๐ บาท (ที่ถูกเป็น ๑๕๗,๒๐๐ บาท) เบิกจ่ายจริง ๓๕,๓๐๐ บาท แต่อย่างใด ซึ่งข้อเท็จจริงตามทางพิจารณาปรากฏว่ามีการเบิกจ่ายเงิน

จำนวนดังกล่าวไปแล้ว วินิจฉัยว่าการที่พรรคไทรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองไม่ตรงต่อความเป็นจริง เป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นเหตุยุบพรรคไทได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) อีกกรณีหนึ่งด้วย

การที่พรรคไทได้ดำเนินการฝ่าฝืนกฎหมายตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองรวม ๓ กรณีนั้น ปรากฏหลักฐานการพิจารณาชัดแจ้ง เข้าข่ายเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ทุกกรณี จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคไทตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวโช
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ